

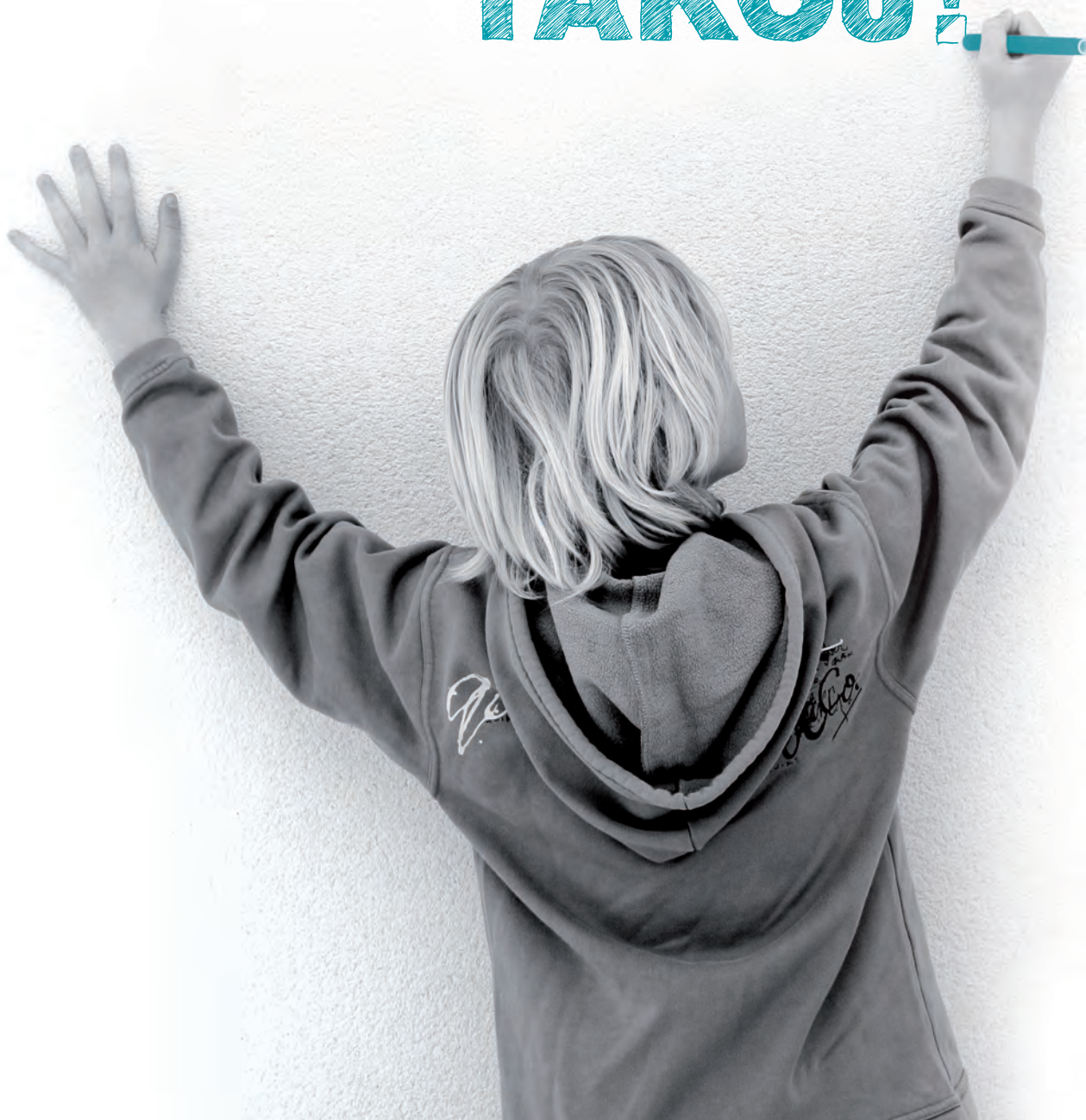
**KASV 5.
CEJEPORVE
AMI EVAŽET
Z MEJNARB**

**VSAK 5.
EVROPEJEC
IMA TEŽAVE
Z BRANJEM**

**STROKOVNA SKUPINA EU NA VISOKI
RAVNI ZA PISMENOST**

POVZETEK, SEPTEMBER 2012

**UKREPAJMO
TAKOJ!**

STROKOVNA SKUPINA EU NA VISOKI RAVNI ZA PISMENOST POVZETEK

To poročilo je opozorilo na krizo pismenosti, ki je prizadela vse evropske države. Zavedati se moramo, da sta branje in pisanje veliko več kot tehnika ali veščina. Bistvo pismenosti je, da ljudem krepí samozavest in sposobnost, da uspešno delujejo v družbi kot posamezniki, dejavni državljani, zaposleni ali starši. Naše družbe se morajo odzvati na to prikrito krizo in vsi si moramo prizadevati, in to skupaj, za izboljšanje ravni pismenosti in zmanjšanje nepismenosti. Živimo v paradoksalnem času: medtem ko digitalna doba zahteva vse višje ravni pismenosti, milijoni Evropejcev vseh starosti še vedno ne dosegajo praga pismenosti.

Veliko prepogosto se nam zdi samoumevno, da posameznik zna brati in pisati, obdelati informacije in kritično presoditi njihove različne vire. Veliko prepogosto si predstavljamo, da se morajo s pismenostjo ukvarjati samo učitelji, šole ali vlade. Prav zato, ker je pismenost povezana s številnimi vidiki našega družbenega in gospodarskega delovanja, mora pri obravnavanju teh vprašanj odigrati svojo vlogo veliko akterjev.

V tem poročilu so opisana ključna vprašanja in rešitve za zagotovitev pismenosti vseh v Evropi.

RAZUMEVANJE PROBLEMATIKE IN PRILOŽNOSTI: ZAKAJ JE PISMENOST POMEMBNA

VELIKO DRŽAVLJANOV NIMA POTREBNIH VEŠČIN PISMENOSTI

Dobre veščine pismenosti so ključne za izboljšanje življenja ljudi ter spodbujanje visoke in trajnostne gospodarske rasti v Evropi. Pismenost omogoča posamezniku razvoj sposobnosti razmišljanja, kritične presoje in vživetja ter je ključna za dobro počutje posameznika. Dejansko brez povečanja različnih veščin in posledične produktivnosti delovno aktivnega prebivalstva ne bo mogoče rešiti evropskih demografskih in socialno-ekonomskih izzivov. Vprašanje nezadostne pismenosti je mogoče rešiti in države, ki so že sprejele več pristopov za izboljšanje ravni pismenosti, dosegajo pozitivne, stroškovno učinkovite rezultate. Toda storiti je treba še veliko več.

Zaskrbljujoče veliko Evropejcev ni dovolj pismenih. Nacionalne in mednarodne raziskave kažejo, da približno vsak peti odrasli in vsak peti petnajstletnik nimata potrebnih bralnih veščin za polno delovanje v sodobni družbi.

Boljša pismenost za
POSAMEZNIKE

- Pomaga preseči nezadostno željo po znanju
- Krepi položaj v družbi
- Omogoča boljši zaslužek

- Omogoča večjo civilno udeležbo
- Zagotavlja boljše možnosti za izobraževanje in zaposlitev

Pismenost je temeljna zahteva za državljane vseh starosti v sodobni Evropi in zaradi sprememb v naravi dela, gospodarstvu in družbi na splošno postaja še pomembnejša. Pismenost je pomembna, ker:

- trg dela zahteva vse boljše veščine pismenosti;
- socialna in civilna udeležba sta v digitalnem svetu vse bolj odvisni od pismenosti;
- digitalizacija spreminja samo naravo pismenosti, ki zaradi tega postaja še pomembnejša, saj socialna, civilna in ekonomska interakcija in komunikacija potekajo okoli pisane besede;
- prebivalstvo se stara in njihove veščine pismenosti, vključno z veščinami digitalne pismenosti, je treba posodobiti;
- revščina in nezadostna pismenost se vrtita v začaranem krogu in povzročata druga drugo; in
- zaradi vse večje mobilnosti in migracije je pismenost vse bolj večjezična in združuje veliko kulturnih in jezikovnih okolij.

Živimo v paradoksalnem času: medtem ko sta branje in pisanje v našem digitaliziranem svetu pomembnejša kot kdajkoli prej, naše veščine pismenosti tega razvoja ne dohajajo. Nujno moramo spremeniti te zaskrbljujoče razmere.

NALOŽBE V PISMENOST SO KLJUČNE ZA DOBRO POČUTJE DRŽAVLJANOV IN SO EKONOMSKO SMISELNE

Naložbe za izboljšanje pismenosti državljanov vseh starosti so ekonomsko smiselne in zagotavljajo oprijemljive koristi posameznikom in družbi, ki se dolgoročno štejejo v milijardah evrov. Izboljšanje pismenosti je bistveni pogoj za prihodnjo gospodarsko rast EU in blaginjo njenih državljanov. Poleg materialnih koristi ne smemo pozabiti, da je biti pismen v bistvu kot biti človek. Čeprav samozavest morda nima ekonomske vrednosti, ki bi jo bilo mogoče ovrednotiti, s težnjo po uspešnosti spodbuja gospodarski in družbeni uspeh.

Boljša pismenost za
DRUŽBO

- Izboljšuje zdravje in dobro počutje
- Zmanjšuje revščino
- Zmanjšuje neenakost
- Izboljšuje družbeni kapital

- Ustvarja pravičnejšo in premožnejšo evropo, ki temelji na inovacijah

Obstaja nekaj splošno razširjenih napačnih predstav o naravi, velikosti in okviru vprašanja pismenosti in njegovih rešitvah v Evropi. Te ovirajo razvoj pismenosti, saj jih je mogoče najti med posamezniki in oblikovalci politik. Če želimo doseči resnični napredek, moramo najprej odpraviti te mite.

ODPRAVLJANJE NAPAČNIH PREDSTAV

NAPAČNE PREDSTAVE DEJSTVA

„Nizka stopnja pismenosti je nekaj, kar se pojavlja v državah v razvoju, nikakor pa ne v Evropi!“	V Evropi vsak peti petnajstletnik in skoraj vsak peti odrasel nima potrebnih veščin pismenosti za uspešno delovanje v sodobni družbi.
„Nizka stopnja pismenosti je problem, ki ga prinesejo s seboj migranti, in ne tistih, ki so bili rojeni in vzgojeni v evropskih državah.“	Velika večina nezadostno pismenih otrok in odraslih je bila rojena in vzgojena v državi, v kateri živijo, in govorijo jezik poučevanja kot svoj materni jezik.
„Nezadostna pismenost prizadene samo ljudi na robu družbe.“	V Evropi vsak peti odrasel nima zadostnih veščin pismenosti, pri čemer je večina od njih zaposlena.
„Nekateri se preprosto ne morejo naučiti brati in pisati.“	Skoraj vsak, ki ima težave z branjem in pisanjem, bi ob primerni podpori lahko razvil ustrezne veščine pismenosti. Samo ljudje z najresnejšimi kognitivnimi težavami ne morejo razviti funkcionalne pismenosti.
„Šola je odgovorna, da nauči otroke brati in pisati.“	Šole imajo pomembno vlogo, vendar niso edine odgovorne. Razvoj pismenosti oblikuje veliko subjektov, od staršev in vrstnikov do zdravstvenih služb in drugih. Po končanem formalnem izobraževanju imajo ključno vlogo delodajalci, pri čemer imata koristi delodajalec in zaposleni.
„Disleksija je neozdravljiva bolezen, zato glede tega ne moremo ničesar storiti.“	Danes se od otrok vse bolj pričakuje, da bodo napredovali v branju in pisanju z običajno hitrostjo in po eni metodologiji. Učenci s težavami pri branju so pogosto prepoznani kot disleksični. Diagnoza bi se morala glasiti „bralcev s težavami“, poudarek pa bi moral biti na rešitvi težave. Načeloma se vsak otrok lahko nauči brati in pisati.
„Izboljšanje veščin bralcev s težavami je prezamudno, prenaporno in predrago, da bi bilo vredno truda.“	Programi, namenjeni izboljšanju veščin bralcev s težavami, so zelo uspešni in izredno stroškovno učinkoviti. Ta naložba se v življenju posameznika poplača več desetkrat in morda celo več stokrat.
„Starši po prvih letih nimajo vpliva na razvoj pismenosti svojih otrok.“	Stališče staršev in njihove prakse pismenosti skozi vso srednjo šolo zelo vplivajo na razvoj pismenosti njihovih otrok. Ukrepi za izboljšanje podpornih veščin staršev zelo vplivajo na otrokovo pismenost.
„Ko otrok konča osnovno šolo, je prepozno za reševanje težav glede pismenosti.“	Milijoni otrok, ki vstopijo v srednjo šolo, znajo brati, vendar ne dovolj dobro, da bi bili uspešni v šoli. S posebej prilagojeno podporo lahko ti mladi ljudje razvijejo dobre ali celo odlične veščine pismenosti.

OBLIKOVANJE REŠITEV: **SODELOVALNI PRISTOP**

DELITEV ODGOVORNOSTI

Na pismenost se je predolgo gledalo kot na izključno zadevo izobraževalnega sistema. Nizka stopnja pismenosti je družbeni problem z zelo velikimi posledicami za naša prizadevanja in strategije na področju javnega zdravja, zaposlovanja, digitalne udeležbe, e-upravljanja, civilne udeležbe, revščine in socialne vključenosti. Zagotovitev dejanskega izboljšanja pismenosti zahteva politično odgovornost in sodelovanje na vseh področjih politik in drugod. Za strategije na področju pismenosti bi morali biti odgovorni družba in vlada, vključevati bi morale vse starosti in morale bi biti neodvisne od političnih časovnih razporedov.

DOLOČITEV TEMELJEV ZA RAZVOJ PISMENOSTI

Evropa mora povečati svoja prizadevanja in ciljati na funkcionalno pismenost vseh državljanov. To pomeni, da se mora zavezati viziji, pri kateri je nesprejemljivo vse, kar je manj kot 100-odstotna funkcionalna pismenost. Vlade, šole, delodajalci in nevladne organizacije bi se morali zavezati doseči ta cilj. V okviru tega postopka:

- bi bilo treba skleniti partnerstva za razvoj pismenosti med družbenimi akterji in akterji na področju izobraževanja;
- države članice EU bi morale sprejeti celovite strategije za razvoj pismenosti na podlagi skupnega oblikovanja politike oddelkov in organizacij, pri čemer je pismenost bistvo izobraževanja in vseh zadevnih javnih politik;
- v te strategije bi bilo treba vključiti vse starosti, od zgodnjega otroštva prek šolskih let do vključno odraslih;
- ozaveščanje o problemu in odpravljanje tabuja v zvezi z nezadostno pismenostjo bi morala biti del strateških prizadevanj, ki morajo vključevati raziskave ravni usposobljenosti prebivalstva in spremljanje napredka;
- te strategije bi morale imeti ustrezne proračune ter dolgoročne okvire za ukrepanje na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter;
- potrebna je politična zavezanost z vrha za začetek razprave o tem vprašanju, ohranjanje vprašanja v ospredju pozornosti v družbi in ohranjanje zagona za pobude na terenu.

PRIPOROČENI UKREPI

Strokovna skupina na visoki ravni za pismenost je pripravila na podlagi pregleda dokazov več priporočil. Med njimi so tri glavna priporočila, ki se nanašajo na vse starostne skupine:

1. Zagotavljanje bolj pismenega okolja

Pismeno okolje zahteva, da so knjige in drugo bralno gradivo v tiskani obliki in na spletu lahko dostopni doma, v šolah, knjižnicah in drugod. To na primer vključuje knjižnice v neobičajnem okolju, kot so nakupovalna središča ali železniške postaje. Starši morajo izboljšati svojo usposobljenost in okrepiti zaupanje, da bodo svoje otroke navdušili za jezikovni razvoj in branje za razvedrilo. Z organiziranjem medijskih kampanj, knjižnih sejmov, branja v javnosti, natečajev in knjižnimi nagradami bi bilo treba podpirati politike za spodbujanje branja, da se spodbuja branje in olajša dostop do knjig. Spremeniti moramo način razmišljanja vseh družbenih akterjev – od staršev do oblikovalcev politik, od socialnih in zdravstvenih služb do akterjev na področju izobraževanja in od posameznikov do podjetij – da bodo spoznali, da je njihova vključitev ključna za spodbujanje branja in pisanja ter da se ob ustrezni spodbudi in podpori vsak lahko nauči brati in pisati.

2. Zvišanje ravni poučevanja pismenosti in zagotavljanje več podpore pri branju

Izboljševanje kakovosti poučevanja se začne z uvedbo zahtev za visoko usposobljenost vseh učiteljev. V začetni in stalni poklicni razvoj vseh učiteljev bi bilo treba jasno vključiti vidike pismenosti in digitalne vidike. V izobraževanje učiteljev bi bilo treba vključiti tudi različne posebne strategije poučevanja pismenosti, tehnike ocenjevanja in metode za prepoznavanje težav pri branju in pisanju.

Kakovostnejše poučevanje lahko precej pripomore k zmanjšanju problema pismenosti. Rešitve za to so:

- zagotovitev, da je poučevanje zanimiv poklic, in selektivno zaposlovanje učiteljev;
- visoka stopnja samostojnosti učiteljev; in
- zagotovitev, da učitelji primerno uporabljajo samostojnost, s tem da se jim zagotovi odlično usposabljanje na začetku in skozi celotno poklicno pot.

Za njihovo podporo pri tej nalogi moramo:

- vključiti v začetno izobraževanje in poklicno izpopolnjevanje učiteljev v osnovnem in srednješolskem izobraževanju ter izobraževanju odraslih celo vrsto strategij za poučevanje pismenosti, vključno z digitalnimi vidiki, tehnikami ocenjevanja, metodami za prepoznavanje težav pri branju in pisanju, ter izboljšati sposobnost učiteljev za komuniciranje z družinami, da se zagotovi njihova obveščenost in da dopolnjujejo šolsko delo;

- izboljšati in vključiti zgodnje prepoznavanje senzoričnih, jezikovnih in učnih težav za zagotovitev učinkovitejše izobraževalne podpore za reševanje vseh težav pri branju in pisanju;
- zagotoviti spodbude in podporo za oblikovanje strategij za razvoj pismenosti v celotni organizaciji v šolah, pri čemer se celotna šolska skupnost zaveže k izboljšanju dosežkov pri branju in pisanju;
- pripraviti jasen izobraževalni program za področje pismenosti od izobraževanja v zgodnjem otroštvu do izobraževanja odraslih;
- vključiti celovit izbor bralnega gradiva, ki sega od elektronskega do tiskanega, od predpisane literature do časopisov in stripov;
- zagotoviti dovolj časa za poučevanje branja in neobvezno branje, omogočiti učencem in dijakom, da sami izberejo gradivo za branje in določijo, kako hitro ga bodo prebrali;
- določiti standarde glede na starost in zagotoviti orodja za ocenjevanje, ki bodo pomagala učiteljem ovrednotiti napredek in opredeliti potrebe po dodatni podpori, ter zagotoviti, da bo taka podpora na voljo;
- vključiti bralno pismenost v izobraževalni program, obravnavati vidike branja v učnih načrtih drugih predmetov v celotnem obdobju srednješolskega izobraževanja, bodisi akademskega ali poklicnega; in
- pripraviti izobraževalni program za pismenost odraslih. Izobraževalni programi za odrasle bi morali biti osredotočeni na pridobivanje veščin pisanja s praktičnimi primeri iz resničnega sveta in/ali delovnega okolja.

3. Večja udeležba in vključenost

Za zagotovitev bolj poštene in bolj vključujoče udeležbe v učenju pismenosti moramo odpraviti naslednje razlike:

Socialno-ekonomske razlike: revni in prikrajšani otroci imajo po navadi nižjo stopnjo pismenosti. Razlika, ki je posledica socialne prikrajšanosti, je največja razlika na področju pismenosti, ki jo mora odpraviti Evropa. To razliko lahko zmanjšajo pravičnejši izobraževalni sistemi, zagotovitev dostopa do kakovostne predšolske vzgoje in varstva, preprečitev zgodnjega ločevanja učencev in dijakov glede na njihove sposobnosti v različne skupine in izobraževalne programe, preprečitev ponavljanja razreda ter zagotovitev vse potrebne podpore in gradiva za potrebe otrok v izobraževanju (na primer s financiranjem knjig, oblačil in kosil).

Razlike na strani migrantov: številni migranti, toda ne vsi, imajo nižjo stopnjo pismenosti v jeziku države, v katero so se priselili.

Za rešitev tega vprašanja morajo imeti novo prispeli migranti, tako odrasli kot otroci, dostop do preverjanja znanja jezika in pismenosti ter prožne možnosti za učenje jezika, prilagojene potrebam posameznikov. Treba bi bilo izvajati dejavnosti ozaveščanja za starše migrante, v katere bi bila vključena šolska skupnost. Dvojezičnost bi bilo treba obravnavati kot prednost za nadaljnji jezikovni razvoj, ki spodbuja ohranitev jezika in ponos vseh jezikovnih manjšin.

Razlike med spoloma: stopnja pismenosti je nižja in se še znižuje pri dečkih v dobi odraščanja. Razlika med spoloma je predvsem razlika v motiviranosti in vključevanju. Za njeno odpravo je treba zagotoviti več zanimivega gradiva in se odpreti digitalnim virom, da bosta branje in pisanje v skladu z željami dečkov, več moških družbenih vlog vključiti v pismenost in privabiti več moških v učiteljski poklic.

Razlike pri digitalizaciji: revni in prikrajšani manj dostopajo do interneta, kadar pa dostopajo, je to manj zaradi učenja in bolj zaradi zabave. Poleg tega številni otroci občutijo razliko med prakso pismenosti v šoli, kjer uporabljajo tiskane medije, ter digitalnim branjem in pisanjem doma. Odraslim lahko izboljšanje veščin pismenosti v okviru razvoja njihovih digitalnih veščin prinese trojno korist: razvoj digitalnih veščin samih, vključitev potrebnih veščin pismenosti omogoča dostop do sveta pisanja sporočil, pošiljanja sporočil po e-pošti itd. ter privzgojo veščin za kritično presojo virov spletnih informacij.

Zato bi bilo treba v učilnicah in pri izobraževanju odraslih več uporabljati digitalne in neformalne digitalne prakse za spodbujanje udeležencev izobraževanja k branju in pisanju. Učitelji na vseh ravneh izobraževanja bi morali biti usposobljeni za vključitev IKT v poučevanje pismenosti. Založniki in izdajatelji programske opreme bi morali zagotavljati različna digitalna bralna okolja, ki bi omogočala večjo uporabo IKT za učenje – ne samo za zabavo.

OBRAVNAVANJE POSEBNIH VPRAŠANJ PISMENOSTI: PISMENOST ZA VSE STAROSTI

Vsaka starostna skupina – na splošno, predšolski otroci, osnovnošolci, mladostniki in odrasli – ima svoje, drugačne težave pri opismenjevanju. V poročilu so podrobno obravnavana tudi posebna vprašanja, ki se nanašajo na te starostne skupine. Naša priporočila po starostnih skupinah so:

PREDŠOLSKI OTROCI

1. Spodbujati in podpirati družine

Izvajati programe opismenjevanja družinskih članov za izboljšanje pismenosti staršev in starševskih veščin ter ustvarjati kulturo branja za razvedrilo. Zagotavljati jezikovne tečaje za starše, ki ne govorijo jezika šole.

Sodelovati s podjetji, nevladnimi organizacijami in službami za podporo družinam (npr. zdravstvenimi službami) pri ozaveščanju staršev in njihovi vključitvi v programe opismenjevanja.

Usposabljati odgovorne za izvajanje storitev podpore družinam za pomoč otrokom in staršem pri razvoju njihove pismenosti.

2. Izboljšati kakovost predšolske vzgoje in varstva ter zagotavljati brezplačni dostop

Povečanje naložb v visokokakovostno predšolsko vzgojo in varstvo je ena od najboljših naložb, ki jih lahko izvedejo države članice v prihodnji človeški kapital Evrope. Brezplačna predšolska vzgoja in varstvo bi morala biti na voljo vsem otrokom. „Visokokakovostna“ pomeni visoko usposobljeno osebje in izobraževalni program, osredotočen na jezikovni razvoj prek igre s poudarkom na jezikovnem, psihomotoričnem in socialnem razvoju ter porajajoče se veščine pismenosti, ki temeljijo na naravnih razvojnih stopnjah otrok.

3. Zagotoviti zgodnje preverjanje za odkrivanje nastajajočih težav pri opismenjevanju

Zagotoviti, da se vsem predšolskim otrokom v ustrezni starosti preveri sluh, vid in govor ter da se težave čim prej odpravijo. Izvajati sistem zgodnjega preverjanja jezikovnih veščin in veščin pred opismenjevanjem ter za prepoznavanje in zagotavljanje pomoči tistim, ki bi lahko zaostali v razvoju ali bili izključeni.

4. Sodelovanje med zainteresiranimi stranmi v korist otrok

Spodbujati sodelovanje med ustanovami za predšolsko vzgojo in varstvo, starši, zdravstvenimi službami, knjižnicami in drugimi organizacijami, ki so najpomembnejše za življenje predšolskih otrok in njihov razvoj. Podpirati vzpostavitev in širitev programov podarjanja knjig.

OSNOVNOŠOLSKA LETA

1. Povečati število specializiranih učiteljev branja in spodbujati usposabljanje vseh osnovnošolskih učiteljev

Oblikovati vlogo specializiranih učiteljev branja, ki delujejo kot ključni strokovnjaki za druge osnovnošolske in srednješolske učitelje pri izboljšanju pismenosti. Pripraviti ukrepe za povečanje ugleda in privlačnosti poklica osnovnošolskega učitelja, na primer s plačami, dobrimi delovnimi pogoji in zahtevami za visoko usposobljenost.

Zagotoviti, da vsi novo usposobljeni učitelji opravijo magisterij in imajo sposobnosti, kot so kritično ocenjevanje raziskav pismenosti in novih metod poučevanja, prilagoditev pouka jezikovni raznolikosti učencev in vključitev staršev v branje in pisanje svojih otrok v šoli.

2. Zgodnje ukrepanje

Določiti minimalne standarde glede na starost za doseganje pismenosti, podprte z oceno, da se pravočasno zadovoljijo učenčeve individualne potrebe v zvezi s pismenostjo. Čimprej zagotoviti potrebno pomoč manj uspešnim učencem in šolam. Zagotoviti podporo staršem, da razumejo učne težave in bolje sodelujejo s šolami pri njihovem reševanju. Spremeniti način razmišljanja o disleksiji, pri čemer se poudarek prenese z zdravstvene na izobraževalno podporo bralcem s težavami.

3. Spodbujati branje

Zagotoviti, da so izobraževalni programi in učne metode osredotočene na spodbujanje branja in pisanja, dopolnjeno z visokimi pričakovanji uspeha, da se prepreči učni neuspeh in okrepi zaupanje. Zagotoviti šolskim in razrednim knjižnicam bralno gradivo, ki je zanimivo in polno izzivov za vse starostne skupine in različne interese. Uporabljati orodja IKT in digitalno branje v šolah in pri družinskih dejavnostih doma. Pripraviti kampanje in programe, ki zagotavljajo vire, podporo in prostovoljce za branje, prikrajšanim staršem in učencem v okviru programov družinskega opismenovanja.

MLADOSTNIKI

1. Zagotoviti, da bo vsak učitelj učitelj pismenosti

Prilagoditi učne metode, da se branje in pisanje v okviru srednješolskega izobraževalnega programa poučujeta kot ključni veščini. Krepiti zavest učiteljev o pomembnosti veščin pismenosti za vse programe za spodbujanje vseh učiteljev, da gledajo na branje in pisanje kot na del svoje odgovornosti. Vključiti bralno pismenost v izobraževalni program in obravnavati vidike branja v učnih načrtih drugih predmetov v celotnem obdobju srednješolskega izobraževanja, bodisi akademskega ali poklicnega.

2. Zagotoviti ustrezno gradivo za spodbujanje vseh bralcev, zlasti dečkov

Zagotoviti vse bolj raznoliko bralno gradivo, od stripov do predpisane literature, od sporočil SMS do elektronskih knjig. Vključiti digitalno branje v šolske normative v Evropi. Zagotoviti učitelje jezikov in literature, ki so usposobljeni za večjo uporabo IKT pri svojem pouku.

3. Spodbujati sodelovanje med šolami in podjetji

Spodbujati, krepiti in olajšati sodelovanje med šolami in podjetji, v okviru katerega se dijaki seznanijo z načinom razmišljanja, da so veščine pismenosti ključne za osebni razvoj ter pridobitev in ohranitev zaposlitve.

OBRAVNAVANJE POSEBNIH VPRAŠANJ PISMENOSTI: PISMENOST ZA VSE STAROSTI

ODRASLI

1. Vzpostaviti sisteme za spremljanje ravni in praks pismenosti odraslih

Razvijati podatke o ravneh pismenosti pri odraslih, izvajati nacionalne in regionalne raziskave, izvajati spremljanje za ugotovitev skupin, ki potrebujejo posebno pozornost, in načrtovati prihodnje strategije. Pri tem naj bo poseben poudarek na ravneh bralne in matematične pismenosti nezadovoljne mladine ter mladoletnih in polnoletnih prestopnikov. Uporabljati rezultate mednarodnih raziskav, kot je prihodnji Programme for the International Assessment of Adult Competencies – PIAAC (program za mednarodno ocenjevanje kompetenc odraslih), za spodbujanje politik. Izmenjavati najboljše prakse in ustvarjati povpraševanje med akterji, ki se še niso vključili.

2. Vseplošno obveščati o potrebi po razvoju pismenosti odraslih

Krepiti politiko in izboljšati strategije, usmerjene v izboljšanje pismenosti odraslih. Uporabljati neposredno in posredno komuniciranje za spodbujanje odraslih, da priznajo svoje težave glede pismenosti in nato sprejmejo ukrepe za izboljšanje svojih veščin pismenosti. Mediji bi morali odpraviti tabu v zvezi z nezadostno pismenostjo in se pri tem usmeriti v domače prebivalce EU in migrante. Okrepiti je treba družbeno ozaveščenost: sodelovati z nevladnimi organizacijami, mediji, delodajalci, družbenimi organizacijami in znanimi osebnostmi za opozarjanje na problem pismenosti in njegove rešitve.

3. Krepiti poklic učitelja pismenosti za odrasle

Povzdigniti poklicni profil učitelja pismenosti za odrasle z zagotovitvijo prilagojenega začetnega in nadaljnega pedagoškega usposabljanja, dobrih možnosti za poklicno napredovanje in ustreznega plačila. Zagotoviti ustrezno gradivo za poučevanje in učenje, ki se da na voljo brezplačno. Oblikovati izobraževalne programe in metode ocenjevanja, ki upoštevajo potrebe odraslih v učnem procesu. Podpirati prostovoljce pri pridobivanju pedagoških sposobnosti in vključitvi v programe, namenjene zagotavljanju pomoči in učenju odraslih z bralnimi težavami.

4. Zagotoviti širok in raznolik dostop do možnosti za učenje

Odraslim zagotoviti različne, posameznikom prilagojene možnosti za učenje, ki se izvaja ustrezno dolgo in hitro, ob ustreznem času, v ustreznem okolju, s podporo IKT, in se po možnosti nanaša na njihovo življenjsko ali delovno okolje. Uporabljati nacionalno in regionalno zakonodajo za financiranje, zagotovitev in podporo večjega dostopa do visokokakovostnih tečajev opismenjevanja odraslih. Sodelovati med vladnimi oddelki ter z lokalnimi in regionalnimi organi, podjetji in civilno družbo pri zmanjševanju institucionalnih ovir. Sodelovati z delodajalci pri spodbujanju pismenosti med njihovimi zaposlenimi in zagotavljati spodbude za socialne partnerje, da prevzamejo odgovornost za razvoj programov opismenjevanja pri delu. Spodbujati izvajalce poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter učitelje in vodje usposabljanja, da vključijo poučevanje pismenosti v svoje programe. Priznati in potrditi neformalno in priložnostno učenje, uvesti nagrado za dosežke odraslih pri izkustvenem učenju in utrjevanju doseženega znanja. Razvijati učinkovite programe za izboljšanje pismenosti nezadovoljnih mladih odraslih in prestopnikov z nizko stopnjo pismenosti.

IZVODI CELOTNEGA POROČILA SO NA VOLJO NA SPLETNEM NASLOVU:

<http://ec.europa.eu/education/literacy>

Evropska komisija

Strokovna skupina EU na visoki ravni za pismenost.
Povzetek, september 2012

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije
2012 — 16 str. — 21 x 29 cm

ISBN 978-92-79-25521-2
doi:10.2766/37262

Več informacij o Evropski uniji je na voljo na spletnem naslovu (<http://europa.eu>)
Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2012
© Evropska unija, 2012

Vsebina tega povzetka ne izraža uradnega mnenja Evropske unije. Za informacije in stališča,
navedena v tej publikaciji, so odgovorni izključno avtorji.

Razmnoževanje je dovoljeno le z navedbo vira.

